

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad cat olicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létező új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytörszékben.

A zámolyi kivándorlók.

Keserves levelek az új hazából.

A mult esztendei szőlőmunkák és aratások legelkeseredettebb sztrájkolói Fehérvár-Zámolyról kerültek ki. Jól emlékszünk még azokra az elkeseredett panaszokra, amelyeket az ottani szőlőtulajdonosoktól, birtokosoktól és gazdasági bérlőktől hallottunk. A munkások valóságos művésztette fejlesztették a csavart. Ha ma megadták nekik amit követeltek, holnap új követelésekkel állottak elő. Ha ez a követelésük is teljesült, holnapután ismét elégedetlenkedtek s így ment ez tovább.

Zámolyon Vogel Sándor bérletén, továbbá Fornán s a környék uradalmain mindenütt intenzív gazdálkodást folytatnak, a munkás állandó, biztos és jó keresethez jut. De az izgatóság állandó munkája kiverte a békeséget a munkások szívéből s akiknek szülői s ösei nehezebb gond nélkül megélték az anyaföld után, most elenségei lettek a földnek, a gazdának, a felsőbbeknek.

Vogel Sándor kénytelen volt idegenből, Mezőkövesdről munkásokat hozatni.

A tavalyi izgatóság az idén folytatódott. A pesti urak kiadták a jelszót: *a szerződést nem szabad aláírni.* A bérlő látva, hogy boldogulni sehogyse képes s az ismételt alkudozások eredményre nem ve-

zetnek, faképnél hagyta őket és Zalamegyéből hozatott havidíjas munkásokat.

A zámolyi munkások vezérükkel, az izgatóság állandó kovácsával, Ujvári Józseffel a szárazon maradtak. Se szerződést, se munkát sehohol nem kaptak s annak a szomorú jövőnek néztek eléje, hogy az egész nyár folyamán kenyér nélkül maradnak.

De jött a megváltó eszme. Az amerikai kivándorlós eszméje. „Nemes“ lelkű férfiak egészen új világot tártak fel eléjük, a hol mint a mesebeli Eldorádóban minden eléjük hullik, csak a kezüket kell utána kinyújtani.

Főlszedelőzködtek s 30—40-en dagadó reményekkel utra is káltak.

A levelek hetek óta érkeznek tőlük haza, a régi, a lenezett szülőhazába. A ki olvassa, annak könyvekkel telik meg a szeme. Látja, hogy a magyar ember szívéből a hazaszeretet eszméjét kiirtani nem lehet soha. Elhomályosíthatják, eltorzíthatják, de kipusztítani nem képesek.

Keservesen nehéz munkákat végeznek: öserdöket irtanak, vas- és ercbányákban a föld mélyében dolgoznak.

„Csak meggyeszer léphessenek az Isten szabad ege alá... csak arra segítsen a jó Isten, hogy odahaza még egyszer kaphát, kassát foghassak a kesembe, tudom, hogy feléje se néznek ennek a földnek.“

Igy innak hazafelé a szegény, póruljárt zámolyiak. Azonközben elmondják, hogy idegenek a munkafelügyelők, a kik nem értik se a nyelvet, se a szívüket, a kik kegyetlenül bánnak velük s nincs senki az Istenen kívül, a kiknek elpanaszkozhatnak. Keserves szavakban mondják el, hogy az élet rettenetesen drága, sokkal drágább, mint itthon, 60—70 forintot fizetnek egy rend ruháért.

De jó volna ha ezeket a keserves panaszokat a mi jó magyar népünk is megszivelné. S ha megtanulná, hogy milyen drága ez a magyar kenyér, milyen balszamos az a magyar levegő, milyen anyai szeretettel viseltetik irántunk az a fekete magyar föld!

Védekezés a tuberkulózis ellen.

Lelkes férfiak szövöztek ennek a rettenetes kórnak legyőzésére. Tudásukat, erejüket viszik bele a küzdelembe. Maguk azonban gyengék lévén, a társadalomhoz fordulnak esdő szavakkal. Városunk törvényhatósági bizottságát a következő sorokkal keresték fel:

Székesfehérvár szab. kir. város

Tekintes törvényhatósági bizottságának!

Egy nagy mozgalom indult meg évekkal ezelőtt, melynek célja: a tüdővész pusztító rombolásának emberi erőkhöz mérten, emberi erők

Emlékezzünk régiekről.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —

(Folytatás)

Január hónap közepe táján volt. A kálozi plebános átjött egy majdnem gyermek szánkón, egyesén. Elég magas hó borította a földeket, s nem csupán szállinkozott, de teljes erejéből esett a hó, kíséretül pedig éles szél sivitott. Ebédre érkezett s engem kikért Pali bácsitól, hogy az iskolás gyerekeket segítsek meg gyóntatni, mert sokan vannak. Az ebédet megettük; 2, 13 órára, — úgy számítottuk — mire a gyerekek be voltak rendelve, Kálozon leszünk. Mi terveztünk, de a zivatar végzett s e lekéstető munkájában segítségére sietett a mi kis szánkónk is: Elindultunk jó bundákba burkolózva, csuszott is vigan a kis szánkó, melyben épen csak ketten kaptunk helyet. Minden jó lett volna, ha nem érünk egy

hidhoz, illetőleg egy kis zökkenőhöz, a mely épen elégséges volt ahhoz, hogy a szánkó hátulja összeroggyanjon és hogy mi mindketten ne a fejünk, hanem a lábunk felett lássuk az ölmoszint, szürke felhőket, melyek csakugy ontották a havat. A hóesés iszonyu viharra fejlődött. Mit csináljunk?! Körülbelül fele uton voltunk. Leszálltunk valami keservesen a jeles járműről, küzködve délceg paripánkkal, mely szintén nem szívesen tűrte az oldalról jövő zivatar hideg cirógatásait. Nem tudtuk morre forduljunk, mert az a metsző hideg szél annyira megirigyelte a mi meleg bundánkat, hogy minden áron ki akart belőle bennünket vetkőztetni.

— Szomszéd! ne engedjünk a 48-ból! Valahogy csak megleszünk!

— Megám! az bizonyos kedves szomszéd, mert soha sem volt még anélkül, hogy valahogyan ne lett volna!

Hanem itt aztán a „valahogyan“ ütött szegyet a fejünkbe. Egy összeroggyant szánkó,

egy ficánkoló ló, jó szélviharos hózivatar, a gyónni összehívott iskolás gyermekek, s még egészen fele ut. A szánkó csak a fenékén csuszhatott volna, de így nem tudunk elérkezni Kálozra, mert kitesszük magunkat annak a veszélynek, hogy a szánkó elmarad, s mi szánkóztunk volna valaminek mint az egyszeri zsidó, ha ugyan kibirtuk volna.

— Menjünk vissza Pali bácsihoz, valami keservesen csak eljutunk odáig, elkérjük a szánkóját, s talán még jókor Kálozon lehetünk.

Visszafordultunk jó kis küzdelem után, mert a szánkót is kellett emelgetni, a nagy hó miatt a fordulás egy kissé nehezen ment, a ló pedig minden áron rezonizott, nem akarván visszamenni oda, a honnan eljött. Rudunk tehát ismét Keresztur felé, lábunk pedig az ég felé állott. Féltem a derekamat, de azért jobb hiányában neveltünk a komikus helyzetet.

Vonultunk szép csendesen Keresztur felé. A kedves jó kálozi plebánost meg az bosszan-

SCHMÖLTZ LÁSZLÓ és FISCHL GYULA

CIM-, CIMER-, SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓK

Székesfehérvár, Vásártér 17. szám.

== Etvállalnak minden e szakmába vágó munkát a legnagyobb igényeknek megfelelőleg, szolid árak mellett. ==

Ugyanott egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik.

Mai lapunk 4 oldal.

00000146

segítségével, hogy határt szabjon. Nagy küzdelmének áldásos eredményét száraz statisztikai adatok igazolják ott ahol az összes erők együttműködése a cél elérésére egyesült. Az eddigi balga hitet, hogy a tüdővész terjedése ellen az emberi erő tehetetlen, a tudomány megdöntötte s ma való tény, hogy a tüdővész terjedése, épp úgy, mint más fertőző betegségeké, a kellő óvintézkedések szigorú betartása mellett, megakadályozható.

A tudomány mai álláspontja s a tüdővésznek szeretett hazánkban való nagy, elterjedettsége és rettenetes pusztítása egyesítette össze a társadalmi rétegeket, hogy egyesült erővel vegyenek részt a tüdővész terjedésének megakadályozásában.

A nagy cél elérésére alakult meg a „Fejérvármegyei és Székesfehérvár szab. kir. városi tuberkulózis ellen védekező egyesület” akkor, mikor látva a szomorú valót, hogy a vármegye területén 6700, városunk területén majdnem 700 tüdővész beteg él, kik mindannyian terjesztői a pusztító betegségnek s terjesztik azok között, kiket legjobban szeretnek, közvetlen hozzátartozók körében, mert nem tudják, miként védekezzenek a tüdővész ellen?

Az egyesület célja: a tüdővész terjedését célszerű intézkedések által gátolni, a megbetegedettek hozzátartozóit a fertőzéstől lehetőleg megóvni, a szegénysorsu tuberkulotikus betegeket anyagi segélyben részesíteni s végül gyógyítható szegénysorsu tuberkulotikus betegek számára szanatóriumot létesíteni.

Legfőbb célja a tüdővész terjedését megakadályozni s a hozzátartozókat a fertőzéstől megóvni, mert anyagi ereje elyelfőre gyenge ahhoz, hogy az ideális célt: egy szanatórium építését a közel jövőben remélhesse.

Nagy és humánus célunk elérhetéseért fordulunk Székesfehérvár szab. kir. város Tökintetes törvényhatósági bizottságához, hogy egyesületünket támogatásában részesítse.

Amit kérünk, nem magunknak kérjük; mindannyiunknak, a köznek kérjük. Szavunk nem parancsoló, csak esdő; parancsolni nem tudunk; törvények által biztosított hatalma még nincs szavunknak, mely által azoknak javára is

dolgozhatnánk, kik az óvintézkedések be nem tartása által nemcsak önmagukat, hanem ember-társaikat is a pusztító vész karjaiba döntik.

Ha a Tökintetes törvényhatósági bizottság egyesületünket erkölcsi támogatásában fogja részesíteni, méltó helyet foglal el abban a küzdelemben, melyben — mint erkölcsi testület — részt venni köteles.

Célunk elérésére törekszünk akkor, midőn ingyenes nyomtatványok kiosztásával, ingyenes ismertetéseikkel, utmutatásokkal, felolvasásokkal iparkodunk felvilágosítani mindenkit, miként védekezzen a tüdővész ellen; mikor a városban egy állomást akarunk létesíteni, melyben a tüdővészre gyanús betegek ingyenesen megvizsgáltatnak; a betegeknek házi segélyt akarunk nyújtani, a család egészséges tagjait pedig a tüdővész elleni védekezésre kioktatni; a szegénysorsu betegek lakását alaposan és rendszeres tisztán tartani, negyedvenként fertőtleníteni, ruhaneműiket külön mosatni akarjuk s ha anyagi erőnk engedi, a szegénysorsu tüdővész betegek anyagilag segélyezni, hogy anyagi hiányában ne legyen a tüdővésznek áldozata az a szegény, kit esetleg megmenthetünk. Ezek azok az eszközök, melyeket a tüdővész elleni küzdelemben használni akarunk.

Abban a biztos tudatban, hogy ezáltal emberbaráti szolgálatot teszünk, — mindannyiunk érdekében azon bizalomteljes kéressel fordulunk Székesfehérvár szab. kir. város Tökintetes törvényhatósági bizottságához, hogy az egyesületet céljának elérésében — az erkölcsi támogatáson kívül — anyagi segélyben is részesítse oly módon, hogy a „Fejérvármegyei és Székesfehérvár szab. kir. városi tuberkulózis ellen védekező egyesület” részére egy állandó évi segélyt megadni méltóztassék.

Mikor Székesfehérvár szab. kir. város közönsége a tisztán emberszeretettől fakadó és működésében áldásos egyesületünk ez irányban is pártolni fogja, leróttá önmaga és mindnyájunk iránti köteleességét, erőt és biztos alapot nyújtva arra, hogy fokozottabb működésükkel e város iránt hálánkat mi is leróhassuk.

Székesfehérvár, 1907. március hó.

Dr. Kecán Livius s. k., Gróf Cziráky Antal s. k.,
titkár. cinök.

UJDONSÁGOK

Időjelzés: enyhe, sok helyütt csapadék.

— **Konferenciák hölgyek számára.** Dr. Prolászka Ottokár megyéspüspök, amint a múlt évben, úgy ez idén is tart konferenciákat a Szent-István-teremben hölgyek részére. A konferenciák sorrendje a következő:

Április 24-én szerdán d. u. 5 órakor a Ferenciek templomában Veni Sancte, utána bevezető elmélkedés a Szent-István teremben.

Április 25-én és 26-án, azaz csütörtökön és pénteken d. e. 10 órakor a Ferenciek templomában szent mise, utána elmélkedés a Szent-István-teremben.

D. u. 5 órakor konferencia.

Április 27-én d. e. ugy, mint előző napokon.

D. u. 3 órakor konferencia és utána készület a szent gyónáshoz.

4 órakor szent gyónás a Ferenciek templomában.

Április 28-án vasárnap reggel 7 órakor elmélkedés, szent mise, közös szent áldozás

— **Adomány.** Krovacz Ignác, apátkanonok a tóvárosi kisdedovó egyesület védnöke, s kisdedovó céljaira 300 koronát adományozott.

— **A közös hadsereg köréből.** Kreuss Henrik ezredes, a cs. és kir. 69-ik gyalogezred parancsnoka a 11-ik gyalogdandár parancsnokává nevezetett ki, helyét pedig Veber Győző cs. és kir. 68-ik gyalogezredbeli ezredes foglalja el, mint a cs. és kir. 69-ik gyalogezred parancsnoka.

— **Kinevezés.** Dr. Horváth Gyula székesfehérvári kir. törvényszéki joggyakornok a sárbogárdi kir. járásbírószághoz aljegyzővé nevezetett ki.

— **A Szent-István-Társulat f. évi május hó 2-án, délelőtt 10 órakor Budapestben, a Társulat dísztermében LIII. rendes közgyűlését tartja, melyre a Társulat összes tagjait tisztelettel meghívja. A Társulat számadásait a tagok a közgyűlés előtt nyolc napon át a Társulat helyiségében a hivatalos órák alatt (délelőtt 8—12 és délután 3—6 óra közt) megtekinthetik. Tárgysorozat: 1. Szentmise a dísztermen oltárnál. 2. Elnöki megnyitó beszéd. 3. Alelnöki jelentés. 4. Igazgatói jelentés. 5. Az 1906. évi zárszámadások és vagyonsörleg megvizsgálása s a fölmentvény megadása. 6. Az 1907. évi költségvetés megállapítása. 7. Igazgatói-választás. 8. Az igazgató-választmány kiegészítése. 9. A számvizsgáló bizottság kiküldése. 10. A Tud. és Irod. Osztály új tagjainak kihirdetése. 11. Esetleges indítványok. A közgyű-**

totta, hogy ilyen zivatárban, mikor a kutyák is elhúzódnak, a kereszturiak mintegy parancsra valamennyien a gádor alatt állottak, s látva a mi komikus helyzetünket, nem győztek eléggé mosolyogni rajtunk.

— Hát ez a nép ilyenkor is künn van?

— Hogyne! Bizonyosan várták a mi visszavonulásunkat!

Hát díszes is volt. Pali bácsi iszonyuan mulatott mikor meglátott bennünket, a mi érdekes, de derekamra nézve nagyon is kellemetlen poszturánkon.

— Ugy-e megmondtam ne menjenek el! Kutya egy idő ez! Majd elvágzik azért otthon, hisz még két pap van segítségére!

De mi nem tagítottunk, elkértük Pali bácsi szánkóját, s a szürkéikkel vigan tartottunk Káloz felé. Odaadta a szánkóját lovait, — a mienket ott hagytuk, — de csak azzal a feltétellel, ha a kálozi plebánus is visszajön s ott marad vacsorára, s természetes éjszakára is.

Az idő eközben, a befogás, rendbetevés miatt bizony nullt s a sok szenvedés, s egy kis

didérgés nem érte meg azt, hogy csak 15 gyerek jutott már reánk!

Felmelegedtünk azonban a kálozi plebánus ur vendégszerető házában egy kis jó thea és frugalis oszonna után. Elmondottuk uti élményeinket, a visszaemlékezések mulatságosak voltak, de ez alatt elérkezett az idő, hogy Pali bácsinak tett ígértünket beváltuk: vissza Kereszturra! Ott is a jó vacsora mellett miről beszélünk volna egyébről, mint a mi díszes kirándulásunkról. Elmondottuk az öreg urnak, hogy kár volt revolvert is nem vinni az utra, mert utonállókka is találkozunk, kik bándáinkból akartak bennünket kiforgatni, t. i. a szél, a zivatar.

Jóízűt mosolygott az öreg ur:

— Maguk mégis csak jobban jártak mint én — mondotta.

— Hogyan Pali bácsi?

— Pár évvel ezelőtt Ágotára rándultunk át — meséli Pali bácsi — szintén ilyen jól havas időben, mert a szánkázás olykor jól esik, ott meg szívesen fogadtak! Voltunk sokan, a rokonság, a doktor, meg nem tudom én kik. Nagyon

jól éreztük magunkat, amolyan kis farsangi mulatságot hevenyészünk, a mihez még cigány se hiányzott. Ugy éjfél tájban indultunk haza. A kocsisomnak, hogy egy kis tréfát csináljak, adtam egy forintot!

Te! alkalmas időben és helyen döntés fel bennünket! de vigyázz, hogy azért baj ne történjék! Gondolam nem veszedelmes a dolog, fél méteres frissen esett hó, elég puha, hogy nagyon meg ne üssük magunkat, legfeljebb egy kis hideg fürdő!

Elindultunk; sötét éjjel volt; csak úgy szakadt a hó; várak, várak, már-már haza érünk, s az az én bitang kocsisom még egy forintért sem döntött fel bennünket!

Alig hogy ezt magamban elgondoltam egyszerre csak egy hatalmas zökkenés, s én repülök a szánkóból kifelé, a többi vendég meg lefelé, de mind én reám! Én maradtam alul a hóban, s az ágyon felül 2 hétig, míg jól megkékült tagjaimat a doktor ur ki nem reperálta!

De a hecc, a jajgatás, mit reptülés közben, s utána, azok a jó bárány szívű urak hallottak,

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testvély, megszűnteti a köhögést, váládékat, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utánaatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárban. — Áz üvegenként 4.— koróna.

lére vonatkozó főbb tudnivalók: Az igazgató a közgyűlés választja hat évre; az igazgató-választmány jelölése alapján: (Alapszab. 77. §.) (A választmány apr. 11-én ülésén egyhangúlag jelölte Erdős; Károly eddigi megbízott igazgatót.) Indítványok, a mennyiben nem vonatkoznak a napirenden levő tárgyakra, a tárgyalás sorrendjére; módjára, a tárgyalásnak vagy magának, a közgyűlésnek elhalasztására, a közgyűlés napirendjére csak akkor tűzhető, ha a közgyűlést megelőző nyolc napon belül tartandó igazgató-választmányi üléshez írásban benyújtottak. (Alapszab. 34. §.) A közgyűlés határozatképességéhez legalább 40 szavazat szükséges. Szavazásra jogosultak a Társulat összes tagjai, ha már az előző évben is tagok voltak, vagy az előző évben lettek tagokká, katolikus vallásúak és egyházilag tiltott társulatnak nem tagjai és előző évi taglajukkal hátralékban nincsenek. (Alapsz. 14., 19. és 38. §§.)

— **Halálozás.** Tíz nappal ezelőtt ünnepelte a vármegye közönsége Varga Zsigmond megyei főorvos 50 éves jubileumát. Az ünnepélyt rendező bizottságnak nagy gondot okozott az a körülmény, hogy az ünnepelt fia, Varga Zsigmond, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság tisztviselője, tüdővészben súlyos betegen feküdt s halálát a kór előrehaladtával minden órán várhatták. A Mindenhátó azonban meghosszabbította az élet-hézagot az ifjú életét s 15 én vette magához. Sokat szenvedett. Temetése tegnap d. u. volt nagy részvét mellett.

— **Uj állatorvos.** Seregélyes község képviselő testülete szombaton öt pályázó közül Leichter Samu martonvásári állatorvost választotta egyhangúlag állatorvosá.

— **Gremsperger István** apátkanonok hagyatékának leltározása a napokban megkezdődött s legközelebb befejezést is nyer. A hagyaték — a mint mi beavatott helyről értesülünk — levonva a levonandókat, százalékokat, köteles részt stb. — körülbelül kerek százezer koronára tehető. A megboldogult életében gondoskodott rokonairól, a kiknek — a mint hátrahagyott írásai mutatják — közel 20 ezer koronát hagyományozott. Az 1894-iki XVI. törvényeikk, a mely a végrendelet nélkül elhalt alsóbbrendű papság hagyatékára íránt intézkedik, főbb pontjaiban így szól:

1. A hagyatéki vagyonból levonandó első sorban a temetés költsége és a hagyaték rendezésének költsége, ezután a cseleedség bére, az orvosok tiszteletdíja, a gyógyszerár számlája, s végül az elhalt után netán fenmaragott egyéb tartozás.

2. Azokban az egyházmegyékben, ahol az elhalt papok könyveire és ruháira nézve az egyházmegyei határozatok (statutumok) intézked-

többszörre pestiek voltak, — megérte a két heti ágyynomást, meg a forintot!

— Hát lássák! maguknak csak a lábuk állott az ég felé s csak a szánkó fara lefelé, de én bizony benne voltam másfél méteres hóban, egy öles árokban, s rajtam vagy öt kétségbeesett ember, s azért mégis mulattam rajtuk, mert puhára estem. Csak azért szidtam meg a kocsi-somat, hogy oly veszélyes helyen, — egy öles árok feletti hídon — döntött le bennünket. Mit gondoltak, mit mondtok a huncut? Egész alázatossággal s tán egy kis önelégültséggel azt felelte: — Ugy gondoltam esperes ur, hogy így már hatályosabb lesz!!!

Igaz volt, hatályos is lett, mert 2 hétig megfektüdtem . . .
De hát azért nem baj!!

(Folyt. köv.)

Szórády Gyula.

SZIGETI fényképészeti és festészeti műintézet: Sz.-Fehérvár, Kossuth-utca 9. Budapest, IV. Kristóffy 6.

Nagyítások bármely kis kép után életnagyságu olaj-, aquarell-vagy pastell-ki-
vételben.

Minden csütörtökön, pénteken, szombat és vasárnapokon személyesen eszközölöm a felvételeket. Kétfő tisztelettel Szigeti.

déseket tartalmaznak, ezek az intézkedések érvényben maradnak azzal a megszorítással együtt, hogy amennyiben az elhunyt hagyatéka nem fedezné az 1. pontban említett tekeket és tartozásokat, a vagyonterhek értéke is ezek a terheknek és tartozásoknak, törlesztésére fordítandó.

3. A tiszta hagyatékából levonandó az 1839. évi március 12-én 9554. sz. a. kelt helytartótanácsai rendelettel utólag érvénybe helyezett 1802. évi július 13-án 18253. sz. a. kelt rendelet értelmében a papneveldéket, az elaggott papok intézetét és egyéb jótékony intézeteket megillető és az egyházmegyei határozatokban részint a hagyaték bizonyos százalékában, részint határozott összegben megállapított rész.

5. Az egyházat illető harmadrész hovafor-dítása az erre vonatkozó szabályok szerint történik. Az 1882. évi április 16-án 9044. sz. a. kelt helytartótanácsai rendelet értelmében az egyházat illető harmadrész három egyenlő részre osztandó, melyekből egy rész azé az egyházzá, melynél az elhalt legutóbb működött, két rész pedig az egyházmegyei pénzáré.

6. A rokonok harmada, ha nincsenek rokonok, vagy ha a rokonok az öröktagyótól a tizedik inél távolabb állanak, az államkincstárt illeti (1776. évi március 18-án 1240. szám alatt kelt helytartótanácsai rendelet.)

7. A szegények harmada, ha ezer koronát nem halad meg, az 1891. évi július 23-án 8372. sz. a. kelt legfelsőbb királyi rendelet értelmében azon egyház szegényeit illeti, ahol az öröktagyó legutóbb működött. E szabály alól ki van véve a kanonokok után maradt hagyatékra a szegényekre eső harmada, mely ha ezer koronát nem halad meg, az 1807. évi július 21-én 14670. sz. a. kelt helytartótanácsai rendelethez képest a káptalani bírtokok szegényeit illeti.

Ha a rokonok szegények, a kanonokok és egyéb alsó rendű papok hagyatékának a szegényekre eső es ezer koronát felül nem haladó harmadát az 1774. évi augusztus 8-án, 2542. helytartótanácsai szám alatt kibocsátott rendelet alapján a rokonoknak kell — amennyiben kéri — kiadni.

Ha a szegényekre eső egyharmad meghaladja az ezer koronát: az 1807. évi július 21-én 14670. sz. a. kelt helytartótanácsai rendelet értelmében az illetékes egyházmegyei hatóság által felosztott tervvel állapítja meg, hogy a szegények harmadából milyen jótékony alapok és milyen arányban részesüljenek.

A jelzett célokra, a mint említettük, kerek 100 ezer korona. A rokonok természetesen megkapják a maguk hányadát. Az egyháznak maradt harmadnak egyharmadát kapja a székesegyház, kétharmadát pedig az egyházmegyei pénztár. A szegények harmadából 500 koronát kiosztanak a szegényeknek, a többire nézve pedig a megyéspüspök tesz indítványt, a mely a kultuszminiszter jóváhagyása alá bocsátatik. Természetes, hogy ezen az alapon az öröktagyó intenciói a legteljesebb méltányolásra találjanak.

A boldogultnak öröghelyi szülőjét, a melyet 6000 koronára becsülnék, körülbelül 60 hektoliter borát, valamint butorait s apró ingóságait 3—4 hét múlva árverésen fogják eladni.

— **A Fejérmegyei Irodalmi és Közművelődési Egyesület** 1907. évi április hó 27-én a Petőfi-ház javára felolvasó és zenésztét rendez Bicskén, a Huszár-féle vendéglő nagytermében. Műsor: 1. Zempléni Árpád. Tavaszí álom. Prologus. Előadja: Honfy Flóra. 2. Ábrányi Kornél. Erzsébet rapszódia. Előadja: Z. Révész Anikó zongoraművész. 3. Az angol reformnevelésről. Irta és felolvasa: Békássy Elemérné, a F. I. K. E. ügy. elnöke. 4. Mihajlovich Ödön. Tündér arcod . . . Dal, előadja: Mayné Münster Kornélia énekművész. Zongorán kíséri Schäder Vilma. 5. Saját költeményeit felolvasa: Zempléni Árpád, a Petőfi Társaság m. titkára. 6. a) Székely Imre. Te vagy, te vagy, barna kis lány — Ábránd Petőfi költeménye fölött és b) Z. Révész Anikó. Magyar Etude. Előadja: Z. Révész Anikó zongoraművész. 7. Saját költeményeit felolvasa: Lampérth Géza, a Petőfi Társaság tagja. 8. Erkel Ferenc Hunyady László című operájából „La grande” ária. Előadja: Mayné Münster Kornélia énekművész, zongorán kíséri Schäder Vilma.

— **Spenoták üzlete.** A fő a pénz! Ha valaki, hát Lurja Aladár elmondhatja ezt magáról. Hogy kellemetlenség jár, hogy sokszor pirulni kell miatta, az mellékes: A nyomdaüzlet vége felé járván, a számlaszámba is bele kellett kapzkodni. Ilyen számlaszámba kínálkozott Kun Gyula (de genere Kohn), a ki a Mezőföldi Hirlapot szerkesztette. Lurja ur belekapaszkodott a Kunfi (de genere Kohn) ékes lábaiba és vele együtt elhatározta, hogy kitűnő üzletet csinál. Főlvirágzik a nyomda, bőven terem a spenót s élvez a publikum. Hogy az üzlet annál biztosabb legyen, Lurja-urnak üzleti szelleme a kollega urat albrétbe vette kitérta a lap tulajdonosságából, megette szerkesztőnek, ígért neki busás fizetést, havi 120 koronát s várta reményei kivírulását. Ki is virult hámáron és busásan egy csomó hitelező személyében, a kik Kohn ur helyett dicső-kollégáját, Lurja urat, a kabaret-lovagot találtak mint tulajdonost. Lurja ur bizva Havranek polgármester és Polczer tanácsos védelmében, sőt nem kevésbbé Krausz Zsiga erkölcsi bizonyítványában, egyelőre titokban akart tartani kedves kollégáját, de a rendőség szimatja élesebb volt s fölfedezte a dicső férfit. Simon Sándor alkaptány érdeklődött letartóztatása iránt. E szerint a csalo kollega perült s Lurja most kiírja a lap homlokára: Ez az a szarnokasz, mely dicső kollégámtól s szép reményeimtől galád kezekkel megfosztott.

— **Szólóhámszociáldemokrata.** Kreinhoffer János 27 éves kőműves a helybeli szociáldemokrata gárdához tartozott, mint öntudatos szociáldemokrata. A szociáldemokrata erkölcs természetesen egészen a vérbé ette magát. Nem kellett neki a vallás, no persze tiszparancsolatának az a tétele sem: „Ne orozz!” Tehát hitte, hogy a mit a gyűlölt vallás tilt, a szociáldemokrata erkölcsian mindenesetre megengedi. Hát sikkeszött ökléme. A furfangos család kivétele érdekese: A családoss fiatlembert elgondolkodott: a munka nehé, pénzt sokkal könnyebben lehet keríteni, holmi sikkeszítés árán. Egyik szép napon beállított a székesfehérvári Közgazdasági Bankba. Majer Károly Károly-hegyi lakosnak adta ki magát s elmesélte: hogy van neki egy kis tőhértmentes Tugatlán, melyről be is mutatja a telekkönyvi kivonatát. Ha kell még személyazonosságát is igazolja, ime itt az írás. Ezek fejében egy kis pénzmagra volna szükség. Jelenleg mintegy 800 koronát kíván. A bank mindent hitt, Kreinhoffer urnak felült s nyomban kiadta a kért nyolcszáz koronát. Nagy örömmel indult most Kreinhoffer ur egyenesen a kávéháznak. Övé volt a világ. Mulatott szaporán. A családja meg otthon nyomorgott. A pénz nem sokára elfogyott. Hogy mulatozásai kedve ne sokat szenvedjen, Kreinhoffer János ur a Banknál ujra szerencsét próbált. 27-én újból jelentkezett s nem hiába. Megelégülten tért vissza kedves szórakozási helyére a kávéháza. A 300 korona azonban nem soká nyomta zsebjét. Miután a 300 korona is beadta derekát, megint csak kedves bankja révén várta a jó szerencsét. E közben azonban befellegzett. Megkezdődött ingatlanra való bekebelezésnek processzusa. Itt következett aztán a bökkenő. Persze most a szőlőhegyi Majer Károlyt kereste meg a Közgazdasági Bank a bekebelezéssel. Majer nagyot nézett. Tudta is ő, hogy Közgazdasági Bank is van a világon? Még ha lett volna is, ő ugyan soha se szorult volna rá. Mit volt mit tenni, Majer Károly és a Közgazdasági Bank a rendőrségnek keresett orvos-lást. A rendőrségnek a véletlen kezére jászott. Ekkor történt ugyanis, hogy a Bankot Kreinhoffer újból meglátogatta. Ezuttal csak 400 koronára lett volna szüksége. A bank most megőrült személyiségének s nem késett tudni azt, hogy délután 4 óra okvetlen lesz pénz, jöjjön akkor. Ezalatt értesítették a rendőrséget, délután 4 óra vezérelvén oda. Simon rendőrkaptány Hübner Imre rendőrbiztot küldte a nyomra. Délután négy órakor aztán a Bank helyiségében megtörtént a szomoró meglepetés, Kreinhoffer urat a földeslő tartóztatták. Láttá, hogy nincs miénk-vés, mindent bevallott. Az 1100 koronából azonban egy fityingt sem tudott előadni, valamennyit elparádozta; elmulattá. A Tobak-utca 29. sz. lakásán rendezett házkutatás se tudott mást előadni, mint 2 db. jelzőlog kölcson-törlesztési könyvet. A hitvány elvtars ezideig a rendőség fogházában ül, honnan kihallgatása után a kir. ügyészség fogházra látja vendőgül.

— **Felhívás előfizetésre.** Dr. Lauschmann Gyula, körünk választmányi tagja, kinek évek hosszú sora óta kifejtett irodalmi munkássága, városunk múltjára vonatkozó kulturtörténelmi kutatásai s felolvasásai révén nem csak körünk, de Székesfehérvár szabad királyi város közönségével szemben is elévülhetetlen érdemei vannak, megírta a székesfehérvári Vörösmarty-Kör 40 éves fenállása történetét s munkáját a körnek ajándékozta. Ezen művében egyképen érvényre emelkedik az előkelő stílus, gazdag tudású író, a multnak lelkiismeretes, szakavatott kutatója s az egészséget emelkedett hangulattal átlengi halhatatlan nemzeti nagyságunk, Vörösmarty Mihály iránti nemes rajongása s a Vörösmarty-Kör iránt mindekor tanúsított meleg vonzalma. Munkája a körre nézve, melynek 40 éves múltját, Vörösmarty Mihály ragyogó emlékének ápolása körül szerzett érdemeit, négy évtizeden át városunk kultur mozgalmaival összefonódó élettörténetét a nagy fánadsággal összehordott adatok művészi feldolgozásával és elfogulatlan kritikával rajzolja, megbecsülhetetlen értékű, de az általában ismert Székesfehérvár szab. kir. város 40 éves kultur történetéhez, értékes forrásul szolgál. Hazafias tisztességgel és bizalommal fordulunk a Vörösmartyi Kör tagjaihoz s Székesfehérvár szab. kir. város egész polgárságához, azon kérelemmel, hogy e munka megjelenését előfizetésükkel lehetővé tenné sziveskedjenek. *Vérassy József igazgató.*

A könyv ára 3 korona. Előfizethető a Vörösmartyi-Kör helyiségében, azonban szíveskedjétek lapunk is közveteti az előfizetést.

— **Szélhámusok szélhámosa.** Fehérvárot január elején Schlamadinger Jenő dr. vármegyei tiszti főügyész arany órája, arany láncá elűnt. A tolvajnak a rendőrség is csak nyomát ütötte. Mintha a föld nyelte volna el. Azóta sok idő perült már le s a tolvajnak se híre, se hamva. Eközben történt, hogy Eperjes városában e hó 7-én elcsíptek egy Horváth (Horovitz) Endre nevű foglalkozás nélküli csavargót s mintegy 8 napi duytic kötelezték le. Ez a 8 nap eseménydus volt az ő életében. A rendőri vallásra lepergett előtte egész élete folyama. 1885-ben Nyíregyházán született. A nyíregyházai főgimnáziumban lerakott négy osztályt, aztán a nagy világnak látott, korbóli irtóknak csapott fel. 1890-ban megfordult a híres Makó városában, nevezetesen a városházán s itt Urbanics Kálmán joghallgatónak elcsente az indexét. A sors tovább sodorta. Az index segélyével Egerben Kánitz Gyulánál ügyvédbojtárnak szegődött be, egyideig csak ugy csendben, alig észrevehetőn csipett-lopot, majd 700 koronát sikerült elevennie. Most egyenesen külföldre ment, tanulmányutat tett, hogy hasznos ismereteit kibővítsé. Még 1905-ben Miskolcon Genessy Samu dr. ügyvédhez állott be irtóknak, honnét mintegy 216 koronának elcsikkasztása után eliramodott. Ugyancsak 1905-ben Nagyváradon Horváth Sándor álnév alatt Szabó Ferenc vendéglős közelébe férközik s kitűnő kerékpárát emeli el, melyet Miskolcon potom 50 koronáért csap zálogba. 1906-ban már Beregszászon jár, hol Benda Kálmán városi tiszti főügyész aranyóráját, aranyláncát s mintegy 120 koronáját keríti kézhez. Az órát és láncot Budapesten adja zálogba. 1906. januárjában meg Fehérváron bukkantik fel és Schlamadinger Jenő dr. főügyész urat rövidíti meg gyönyörű aranyórájával, aranyláncával. Fehérvár után Budapestre veti a sors szeszélye, hol a Schlamadinger-féle aranyláncot adja el ékszerésznek a Király utca 34. szám alatt. Eseménydus pályafutását s ő kegyelmét valamelyik fogház zárja be. Persze, hogy nem kerülnek meg a lopott holmik.

— **Sikkasztó gabonakereskedő.** Breuer Mór helybeli illetőségű gabonakereskedő job-fára csak bizományi üzletek lebonyolításával foglalkozott. Eféle minőségben egy budapesti gabonakereskedő cégtől nagy pénzösszeget vett fel, azon megbizatással, hogy a cég részére gabonavásárlásokat eszközöljön. Breuer urnak a pénz kapóra jött s elfeledkezve a megbizatásról, azzal mulató kedvét elégítette ki. A gabonát várta a budapesti cég, de hiába. Végre megunva a várakozást sürgetni kezdte Breuert, hogy küldjön valamit, akár a gabonát, akár a pénzt. Ilyen körülmények

között Breuer halasztást kért: e hó 15-ig. Az idő mult, a határidő lejárt és sem a pénz, sem a gabona nem akart érkezni, aztán rendre feljelentette a sikkasztót a rendőrségnél. 16-án délelőtt rándult le a nyomozás megejtésére Sándor László dr. államrendőrségi kapitány egy detektiv kíséretében Székesfehérvárra. Breuer ur kiszimatolván a rendőrkapitány közeledését, hirtelen megugrott. Sándor László kapitány csak özvegy édes anyját s hozzátartozóit halgathatta ki, de ők azt sem tudták, hogy 60000 korona forog a kezei között. A rendőrkapitányok csak azt sikerült megtudnia, hogy az urfi rendkívül kedélyes életet élt. Budapesten az éjjeli mulató helyeket, Fehérvárot a szeparékat bujta lázasan. A tél folyamán p. o. a helybeli szintársulat egyik kedves tagjának kegyeit kereste. Zsebében persze óriási üregek támadtak. Hírlik, hogy a kis színész hölgyike mamája kerek ezer pengőn engedélyezte, hogy lánya Bauerrl Budapestre utazhasson egy napra. Többet nem tudhatott meg a kapitány s visszautazott Budapestre. Tegnapi aztán abban az ügyben váratlanul fordulat állott be. Sándor dr. kapitány hivatalába egy elegáns fiatal állított be s udvariasan tudakozódott, hogy tetek-e feljelentést Breuer székesfehérvári gabonakereskedő cég ellen sikkasztás címén. A rendőrkapitány előtt gyanusnak tűnt fel az izgatott állapotban leledző fiatalur s keresztkérdésekkel szórakoztatta. A fiatalember erre ellentmondásba keveredett, töredelmes vallomást tett, minek eredménye gyanánt Breuer urat letartoztatták.

— **Vonatösszeütközés.** A 243. és 244. számú tehervonat a mult éjjel Boglár állomáson összeütközött. Nagyobb baj nem történt, csak Markovics János főkalauz és egyik fűtő sérült meg könnyebben. Vizsgálat indult, mely hivatva van kideríteni, kit terhel a felelősség. Az összeütközést valószínűség szerint téves váltoállítás okozta.

— **A Schaller-ügyhöz.** Még folyton jönnék az adalékok a Schaller-ügyhöz. Gyönyörű fráterre fejlődik néhány nap alatt ez a Schaller Pali. Most tűnik csak fel egész nagyságában. Vagyonos ember volt hajdanában, teljhatalmu ura mintegy 27 ezer koronának. Azonban rövid időn belül a viszontagságok azt a 27 ezer koronát megviselték. A pénz Pali zsebéből elhagyta, mert kegyetlenül bánt velök, s szétszóródtak a nagy világban. Schaller Pali aztán nélkülök árván éledgett, míg gondolt egyet, felszedte sátorfáját s új segély forrás után nézett. Első sorban a pesti sógort pumpolta meg három ezer korona erejéig s kieszközlötte aztán, hogy apja is építesse vele valamit. Apjától 300 korona előleget kért. Ez azonban hamarosan belespusztult az építkezésbe. Kért még rá 500-at, majd 400-at, de mind-mind belespusztult az építkezésbe, illetőleg a Pali torkába. A két fehérvári testvért is befonta vagy 1000—1200 koronáig, így aztán adhatta a bankot. Még megpróbált urizálni, a külföldön tanulmány utat tett. Bejárta Ausztriát, Svájcot, Zürichet és Münchennt. Az utóbbi helyen lovagias ügyet intézett el. Párbajt vívott, melyben kivertek neki a fogait. Így került haza, hogy kedves szülővárosában próbáljon új szerencsét a maroshegyi építkezésekkel. Amint láttuk, a rendőrség nyomozása elől innét meglépett. Most vesszük a hírt, hogy valahogy Budapesten elfogták. Eleteének újabb eseménye gyanánt a sors legközelebb Fehérvárra veti. Egyelőre csak kihallgatásra a rendőrség elé.

— **Halva talált dohányos.** Kundaker Ferenc lovászú (Zalam.) 57 éves napszamos mint dohányos élt a Pátka községhez tartozó Máriamajorban. A dohánypajtaban szokott aludni többi társával együtt. 16-án társai rémülve vették észre, hogy szerencsétlen társuk az éjjel meghalt. A kiküldött orvos megállapította, hogy halálát szívizélhüdes okozta. A holttestet a hatóság intézkedésére felboncolták.

— **Vesztett kutya marás.** Inota községhez tartozó Réti-pusztán apr. 3-án vesztett kutya járt s Hutragner Mária 7 éves, Kosaras Ferenc 7 és Simon Ferenc 3 éves gyermekeket megmarta. Gyógyítás végett beszállították őket a budapesti

Pasteur-intézetbe. Az alispán negyvennapos kutya-zárlatot rendelt el. — A Sárszentmiklós községhez tartozó Hadány-pusztán apr. 14-én Keresztes Mihály vasuti ör kutyája megvesztett s Kovács József 34 éves napszamos megharapta. Az özszeharapdált Kovácsot a Pasteur-intézetbe vitték.

— **Állathettség.** Káloz községhez tartozó Belmajorban a száj- és körömfájás fellépett.

— **Elemelt terítők.** Az orthodox zsidótemploban ma délelőtt egy ötven korona értékű terítőnek hűlt helyét találták. A gyanu egy fekete hajú, borzas szakálú 30—35 éves orosz zsidóra esik, ki valószínűleg Budapestnek vette útját s ott belül az Altstetter-korcsmába. A nyomozás megindult.

— **Lopás.** Cs. Horváth József (Rác-u. 44.) tegnapelőtt arra ébredt, hogy löszerszáma s ru-dazólánca udvaráról eltűnt. A rendőrség feljelentésre keresi a tolvajt.

— **Rendőri hírek.** Bakos István kocsis a sorból kihajtott. Zavaros Aladár r. alkapitány 3 koronára büntette. — Breszlauer Dezső fodrászeged tilalom ellenére a színházban szivarra gyújtott s büntét azzal súlyosbította, hogy a figyelmeztető rendőr szavaira durván visszavágott. A két rendbeli kihágás 4 kor. (12 ó.) és 6 kor. (1 nap) büntetést szozott rá. — Botos József, Pap nevű pajtásával a Nádor-utcán megtámadta a gondatlanul ballagó Nagy Józsefet és Apt Károlyt s őket istenigazában elnadrágoolta. A verekedő kedvű pajtásokra Zavaros r.-alkapitány 10 kor. (1 nap) pénzbüntetést vert.

Piaci árak.

Székesfehérvár 1907. április 17-én
(100 klg. számítva.)

	kor. fill.	kor. fill.
Buza:	14 60	— —
Rozs:	12 80	13 —
Árpa:	12 20	12 40
Zab:	14 —	14 40
Tengeri: (uj)	10 60	

Forgalom élénk.

5569.

ky. 1907.

Pályázati hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatóságánál nyugdíjaztatás folytán üresedésbe jött tiszti főügyési állára, melyre 2400 korona törzsfizetés, továbbá f. é. június hó végéig megállapított 600 korona lakbérpótlékból álló javadalmozással van összekötve, ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint kellőleg felszerelt, különösen pedig az 1883: I. t. c. 3. és 5. §§-aiban megkívánt minőségű nyelvkönyvvel ellátott kérvényeiket f. é. április hó 27-ig bezárólag a tanács iktató hivatalba adják be.

A fentebb jelzett állás f. é. április hó 29-én tartandó rendes közgyűlésen fog választás útján betöltetni.

Kelt Székesfehérvár szab. kir. város közgyűlésének 1907. április hó 15-én kelt 79/5569. számú határozata alapján.

Havranek József s. k.
polgármester.

Báró Kosmitza — (ezelőtt — Mattoni-féle) —
budai
Király-keserűvize
az.
Erzsébet-Sósfürdő főforrása.
Enyhe hashajtó.